

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ Ε΄

Κυριακή 21 Ιουλίου 2019

ΘΕΜΑΤΑ

A. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Ειδική Ημερήσια Διάταξη:
Συζήτηση επί των προγραμματικών δηλώσεων της Κυβερνήσεως, σελ. 1265 -1366

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΚΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Προστασίας του Πολίτη): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, από τις 20 Ιουνίου έως τις 20 Ιουλίου μόνο σε τρία νησιά του βορειοανατολικού Αιγαίου - Λέσβο, Χίο και Σάμο- είχαμε περίπου τρεις χιλιάδες διακόσιες αφίξεις μεταναστών και προσφύγων. Οι ροές του αντίστοιχου διαστήματος πέρυσι ήταν περίπου δύο χιλιάδες άτομα. Έχουμε, λοιπόν, τον τελευταίο μήνα αύξηση της τάξης του 30%. Στο διάστημα, δε, των προηγούμενων μηνών, σε ολόκληρο το μέτωπο, από τον Έβρο έως τα νησιά του Αιγαίου, οι ροές παρουσιάζουν έντονη αυξητική τάση.

Δεν βρισκόμαστε, βέβαια, σήμερα στη δραματική κατάσταση και στη δραματικότητα των γεγονότων του 2015-2016. Όμως, η κρισιμότητα της κατάστασης παραμένει. Η αποτελεσματική αντιμετώπιση του μεταναστευτικού παραμένει πρόκληση για την Ελλάδα, μεγάλη πρόκληση για την ελληνική πολιτεία και για την ελληνική κοινωνία. Σε ολόκληρη την Ευρώπη η διαχείριση του μεταναστευτικού αποδεικνύεται ζήτημα σύνθετο, σοβαρό και πολύπλοκο. Το επιβεβαιώνουν, άλλωστε, οι τελευταίες, αλληπάλληλες ευρωπαϊκές διασκέψεις: πριν λίγες μέρες στο Ελσίνκι, σε λίγο στη Γαλλία, που διοργανώνεται εκτάκτως από τη γαλλική Κυβέρνηση. Το μεταναστευτικό δοκιμάζει θεμελιώδεις αρχές και αξίες, αλλά και τη βούληση και την ικανότητά μας να προστατεύσουμε την ηρεμία, την ανάπτυξη των κοινωνιών μας και, βέβαια, το μεγάλο αγαθό της ασφάλειάς τους.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Δ' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΙΤΣΑΣ**)

Το προσφυγικό-μεταναστευτικό είναι ταυτόχρονα ένα πολύπλοκο γεωπολιτικό ζήτημα, ειδικά στην Ανατολική Μεσόγειο. Και όταν λέμε Ανατολική Μεσόγειο, εννοούμε πρωτίστως την Ελλάδα. Η χώρα μας είναι δυσανάλογα εκτεθειμένη, καθώς πέρα από τη μορφολογία του εδάφους της, λόγω της νησιωτικότητάς της, αποτελεί και εξωτερικό σύνορο της Ευρώπης και αυτό σε μία ευρύτερη περιοχή, που είναι επιρρεπής σε εντάσεις, σε τρι-

βές, σε συγκρούσεις, με χαμηλή ανάπτυξη αλλά υψηλή δημογραφική έξαρση. Ο εκρηκτικός συνδυασμός!

Ενδεικτικά για το πρόβλημα που αντιμετωπίζει η χώρα αναφέρω ότι το 2018 μόνο στη Λέσβο έγιναν περίπου δεκαεπτά χιλιάδες τριακόσιες καταγραφές αιτημάτων ασύλου, περισσότερες από όσες έγιναν τον ίδιο χρόνο συνολικά στην Αυστρία. Στη Σάμο έχουν γίνει έξι χιλιάδες επτακόσιες πενήντα, περισσότερες από όσες κατέγραψε το ίδιο διάστημα ολόκληρη η Φινλανδία.

Ανάλογα προβλήματα αντιμετωπίζει και η Κύπρος, για αυτό και την Τρίτη πρόκειται να συναντηθούμε εδώ στην Αθήνα με τον Κύπριο ομόλογό μου, για να συζητήσουμε από κοινού τις προκλήσεις και τον τρόπο αντιμετώπισής τους.

Η κατάσταση που παραλάβαμε στα νησιά αλλά και στην ενδοχώρα είναι από εξαιρετική προβληματική έως πραγματικά τραγική και πάντως μη βιώσιμη. Μια πραγματική προσβολή για τη χώρα, αλλά και πηγή εύλογης ανησυχίας και αγανάκτησης και ανασφάλειας για τους κατοίκους των νησιών όπως στη Λέσβο, στη Μόρια και στη Σάμο, στο Βαθύ, που αντίστοιχα επισκεφτήκαμε σαράντα οκτώ ώρες μετά την ορκωμοσία της Κυβέρνησης ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης και εγώ. Και αυτό, παρά τις τεράστιες και αξιόπαινες προσπάθειες που κάνουν οι λιμενικοί, οι αστυνομικοί, το προσωπικό που εργάζεται στα κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης, που όμως ξεχειλίζουν, όχι μόνο από ανθρώπους αλλά και από προβλήματα, από τεράστιες ανεπάρκειες, κάκιση οργάνωση και έλλειψη αποτελεσματικότητας.

Συγκινητικές ανθρώπινες ιστορίες συνυπάρχουν με βίαιες συμπεριφορές και εγκληματικότητα κάθε μορφής και βαρύτητας.

Τεράστιο είναι το θέμα ηθικά, πολιτικά και πρακτικά των ασυνόδευτων ανηλίκων. Η κατάσταση που παραλάβαμε και εδώ είναι πέρα ως πέρα αποκαρδιωτική. Εν τω μεταξύ -και αυτό είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό- έχουν εντοπιστεί νέες μεταναστευτικές ροές και δρόμοι, όπως ο θαλάσσιος διάδρομος Αλεξανδρούπολης-Σαμοθράκης. Σε ό,τι κληρονομήσαμε αναμένεται να ασκηθούν πρόσθετες πιέσεις, καθώς οι καιρικές συνθήκες ευνοούν τις ροές. Και αυτό, μαζί με τις ευρύτερες γεωπολιτικές εξελίξεις, μας υποχρεώνει σε πρόσθετη εγρήγορση.

Την ίδια ώρα τα πράγματα στην Ευρώπη προχωρούν αργά, η επίτευξη συμφωνίας για το νέο νομικό πλαίσιο για την πολιτική ασύλου δεν είναι εύκολη και το ίδιο ισχύει -δηλαδή δυσκολία λήψης απόφασης- και για έναν μηχανισμό αλληλεγγύης για την ανακατανομή του βάρους που κυρίως επωμίζονται τα κράτη-μέλη πρώτης γραμμής.

Απέναντι σε όλα αυτά, το ελληνικό κράτος μέχρι τις 7 Ιουλίου παράταξε ένα Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής υπαρκτό στα χαρτιά, αλλά σχεδόν μη ανιχνεύσιμο στην πραγματικότητα. Οι φιλότιμες προσπάθειες κάποιων ανθρώπων έμειναν μετέωρες, αναποτελεσματικές, χαμένες σε ένα κακοραμμένο διοικητικό patchwork, κατακερματισμένο σε έξι διαφορετικά κτήρια στην ευρύτερη περιοχή της πρωτεύουσας, με ανθρώπινο δυναμικό, πολυδιασπασμένο, με διαφορετικές προσλαμβάνουσες και γνώσεις.

Και όλα αυτά, βέβαια, χτισμένα πάνω στο σαθρό και επικίνδυνο υπόβαθρο, μπαίνουν, λιάζονται, φεύγουν, δηλαδή πάνω στην ιδεολογική πολιτική φιλοσοφία του χάους, που κληροδότησε στους διαδόχους η κ. Τασία Χριστοδουλοπούλου. Μια αντίληψη που σημάδεψε, όμως, και δηλητηρίασε τη μετέπειτα μεταναστευτική μη πολιτική του ΣΥΡΙΖΑ.

Καταλαβαίνετε, λοιπόν, γιατί ο Πρωθυπουργός της χώρας ανέδειξε την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος ως ένα από τα κύρια ζητήματα για τη νέα Κυβέρνηση, μια από τις μεγάλες προτεραιότητές της. Ήδη τις πρώτες μέρες έγινε κοινή σύσκεψη επί την προεδρία του κ. Μητσοτάκη και την παρουσία του Ευρωπαίου Επιτρόπου, του κ. Αβραμόπουλου, ο οποίος έχει συνεισφέρει πολύ στην αντιμετώπιση του προβλήματος και στην Ελλάδα αλλά και στην Ευρώπη.

Προχωρήσαμε επίσης στον προγραμματισμό συντονιστικού οργάνου σε επίπεδο γενικών γραμματέων των εμπλεκόμενων Υπουργείων, το οποίο θα συνεδριάζει τακτικά, την πρώτη εβδομάδα κάθε μήνα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για να αντιμετωπιστεί αποτελε-

σματικά το δύσκολο πρόβλημα του μεταναστευτικού, χρειάζεται η χώρα επειγόντως μια συνεκτική και σφαιρική στρατηγική που να ξεκινά από την αποτροπή, να πηγαίνει στην προστασία και διαχείριση των συνόρων, να φτάνει ως τη χορήγηση ή μη ασύλου και τελικά να φτάνει στις πολιτικές ένταξης εκείνων που νόμιμα μένουν στη χώρα. Μια στρατηγική που θα αναπτύσσεται ταυτόχρονα στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, αλλά και με μέτρα δράσης σε παράλληλα επίπεδα: νομοθετικό επίπεδο, επιχειρησιακό επίπεδο, επίπεδο υποδομών και ανθρώπινου δυναμικού, δημόσιας διπλωματίας, προκειμένου να εκπέμπει η χώρα τα σωστά μηνύματα στο εσωτερικό και στο εξωτερικό.

Η πολιτική μας εκκινεί και ορίζεται από μια θεμελιώδη παραδοχή. Στη διαχείριση αυτού του πολύπλοκου ζητήματος κάθε δημοκρατική πολιτεία οφείλει να λαμβάνει υπ' όψιν της δύο αλληλένδετους παράγοντες: τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τη μια πλευρά, αλλά και τον σεβασμό και την προάσπιση του αγαθού της ασφάλειας από την άλλη.

Στόχος μας είναι η πολιτική και επιχειρησιακή σύζευξη των δύο αυτών αρχών. Η αδιαφορία και υποτίμηση της ασφάλειας -το έδειξε άλλωστε η πρακτική στην Ελλάδα- αποβαίνει τελικά σε βάρος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το επιβεβαιώνουν η Μόρια, το Βαθύ και πριν από μερικά χρόνια η απαράδεκτη εικόνα στο παλιό Αεροδρόμιο του Ελληνικού και στη δαντικής εικόνας Ειδομένη.

Η ιδεοληπτική χαλαρότητα τελικά συνθλίβει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, προσβάλλει τα δικαιώματα, τόσο εκείνων που έρχονται, αλλά και τα δικαιώματα των Ελλήνων που ζουν στην πατρίδα τους και ζητούν ασφάλεια σε ένα περιβάλλον κοινωνικής ηρεμίας, προκειμένου να υπάρξει ανάπτυξη οικονομική, προσωπική, επιχειρηματική.

Απέναντι, λοιπόν, στην ιδεολογική χαλαρότητα που υπονομεύει τα δικαιώματα, εμείς προτάσσουμε τη δημοκρατική αυστηρότητα που σέβεται δικαιώματα και κανόνες.

Συγκεκριμένα, η πολιτική μας συγκροτείται από σειρά στόχων και δράσεων. Στο εσωτερικό η ενίσχυση των συνόρων, η ενίσχυση της φύλαξης των κοινών ελληνικών και ευρωπαϊκών συνόρων, ιδίως των θαλασσίων με ένα νέο ολοκληρωμένο σχέδιο, με αναβάθμιση των απαραίτητων υποδομών και ενίσχυση του ενστόλου ανθρώπινου δυναμικού, όπου κρίνεται απαραίτητο, στα νομοθετημένα σημεία εισόδου και εξόδου της χώρας. Σε αυτό το πλαίσιο πρέπει να τονωθεί και να αποκτήσει μεγαλύτερη ουσία η συνεργασία μας με τη FRONTEX, αλλά και τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης.

Μέχρι το τέλος του έτους αναμορφώνεται η νομική βάση και το νομοθετικό πλαίσιο για τη χορήγηση ασύλου, ώστε να εξετάζονται οι αιτήσεις των αιτούντων άσυλο και να διεκπεραιώνονται γρήγορα, ώστε εκείνοι που έχουν δικαίωμα να το γνωρίζουν γρήγορα και εκείνοι που παρανόμως μπήκαν στη χώρα να γνωρίζουν ότι θα μπου σε ένα ρωμαλέο και αποφασιστικό πρόγραμμα επιστροφών.

Με τον ίδιο τρόπο προχωράμε και στην ενίσχυση των επιτροπών προσφυγών σε δεύτερο βαθμό και εμβαθύνουμε τη συνεργασία μας με τον ΕΑΣΟ και την ύπατη αρμοσεία του ΟΗΕ.

Επίσης, υπάρχει η βούληση για την υλοποίηση ενός στιβαρού και αποτελεσματικού προγράμματος επιστροφών για εκείνους που δεν έχουν το δικαίωμα να μένουν στην Ελλάδα. Το προηγούμενο διάστημα η διαδικασία αυτή από την προηγούμενη κυβέρνηση χαρακτηριζόταν από ιδιαίτερα χαμηλό ρυθμό εφαρμογής, με αποτέλεσμα η χώρα να χάνει την αξιοπιστία της όταν πήγαινε στην Ευρώπη και ζητούσε αλληλεγγύη και στήριξη. Αλλά όχι μόνο απέναντι στην Ευρώπη. Είχαμε χάσει την αξιοπιστία μας και απέναντι στην Τουρκία, που επικαλείται αυτόν τον χαμηλό ρυθμό κάθε φορά που της ασκούμε κριτική για την πλημμελή και ελλειμματική εκ μέρους της εφαρμογή της κοινής δήλωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης της Τουρκίας.

(Στο σημείο αυτό κτυπάει το κουδούνι λήξεως του χρόνου ομιλίας του κυρίου Αναπληρωτή Υπουργού)

Κύριε Πρόεδρε, το θέμα είναι μεγάλο.

Βελτώνουμε τις συνθήκες διαβίωσης για τους πρόσφυγες και τους μετανάστες στη χώρα μας με κύρια μέριμνα τις ευάλωτες ομάδες και με προτεραιότητα την προστασία των ασυνόδευτων

παιδιών, ένα τραγικό θέμα.

Στη Σάμο, για την καλύτερη διαχείριση της σημερινής απaráδεκτης κατάστασης και με σκοπό να αποσυμφορηθεί το ταχύτερο το νησί, με έναν αυστηρό διαχωρισμό προσφύγων και παρανόμων μεταναστών που πρέπει να επιστραφούν, προχωράμε στη δημιουργία νέου κέντρου υποδοχής και ταυτοποίησης -το είχε ξεκινήσει η προηγούμενη κυβέρνηση, αλλά πρέπει να γίνει- ώστε να απαλλαχθεί ο αστικός ιστός της πρωτεύουσας της Σάμου, που αυτήν τη στιγμή μοιάζει με πολιορκημένη πόλη.

Προχωράμε επίσης στην υλοποίηση της απόφασης για προσωπικό ασφαλείας σε δομές της ενδοχώρας. Στο εξωτερικό επίπεδο δίνουμε ιδιαίτερη βαρύτητα στη συνεργασία μας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επιδιώκουμε μια ουσιαστικότερη συνεργασία στη βασική αρχή της αλληλεγγύης και της υπευθυνότητας.

Συμμετείχα την Πέμπτη στο άτυπο Συμβούλιο που έγινε στο Ελσίνκι και τόνισα στους Ευρωπαίους που θέλουν να επικεντρωθούν αυτήν τη στιγμή στην Κεντρική Μεσόγειο ...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Κύριε Κουμουτσάκο, λίγο πιο γρήγορα, γιατί θα χάσετε το αεροπλάνο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΚΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Προστασίας του Πολίτη): Προηγουμένως δεν ήσασταν στην Έδρα, κύριε Πρόεδρε. Έχουν μιλήσει με μεγάλη ευελιξία όλοι οι ομιλητές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Δεν πειράζει, ας είμαι εγώ λίγο πιο σκληρός, αλλά πρέπει και ο κ. Κουμουτσάκος και ο κ. Βαρβιτσιώτης να προλάβουν ένα αεροπλάνο για το Παρίσι.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΚΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Προστασίας του Πολίτη): Εγώ είμαι αυτός που βιάζομαι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Και ο κ. Βαρβιτσιώτης βιάζεται.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΚΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Προστασίας του Πολίτη): Τώρα καταλαβαίνω ότι λόγω ευαισθησίας θέλετε να τελειώσουν τα επιχειρήματά μου γιατί διαχειρίζασταν πριν το θέμα αυτό, αλλά θα μου επιτρέψετε να τα αναπτύξω όλα.

(Θόρυβος στην Αίθουσα)

Ιδιαίτερα, λοιπόν, ο μηχανισμός αυτός της αλληλεγγύης επείγει και δυστυχώς είναι ένα πρόβλημα το ότι δεν έχει προχωρήσει η συμφωνία για το «Δουβλίνο IV». Επίσης, χρειαζόμαστε όχι μόνο καλύτερες ανακατανομές, αλλά ένα ευρωπαϊκό σύστημα επιστροφών κι εκεί έχουμε τρεις αρχές: Συνδυασμένες επιστροφές -ώστε να υπάρχει πολιτική βαρύτητα όταν επιστρέφονται- όχι μόνο με ένα κράτος, αλλά συνδυασμένες επιχειρήσεις επιστροφών. Επίσης, αναγνώριση επιστροφών μεταξύ των κρατών. Τέλος, ένα σύστημα ποινών για τα τρίτα κράτη που δεν συνεργάζονται με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη-μέλη όταν πρόκειται να υλοποιηθούν αυτές οι επιστροφές.

Επιμένουμε στην πλήρη εφαρμογή της δήλωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Τουρκίας για τη διαχείριση του μεταναστευτικού και την αποσυμφόρηση των νησιών και περιμένουμε καλύτερη συνεργασία με τις τουρκικές αρχές, την εκρίζωση των δικτύων των παράνομων διακινητών, καλύτερη επιτήρηση και αποτελεσματικότητα των ροών από την Τουρκία προς την Ελλάδα, καθώς και αποτροπή της δημιουργίας νέων μεταναστευτικών οδών, όπως αυτή μεταξύ Αλεξανδρούπολης και Σαμοθράκης.

Το στρατηγικό πλαίσιο που μόλις σας περιέγραψα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δείχνει ξεκάθαρα τη βούληση της Κυβέρνησης να προχωρήσει αποφασιστικά και με σχέδιο σε μια πολιτική που, όπως σας είπα, σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά και την ανάγκη των Ελλήνων να ζουν με ασφάλεια, με ηρεμία και προοπτική στην πατρίδα τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Δημήτριος Βίτσας): Παρακαλώ, τελειώνετε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΚΟΣ (Αναπληρωτής Υπουργός Προστασίας του Πολίτη): Όλο αυτό χρειάζεται σχέδιο, αλλά και πολιτική βούληση. Και τα δύο τα έχει αυτή η Κυβέρνηση, όπως προέκυψε από τις Προγραμματικές Δηλώσεις που ανέγνωσε ο Πρωθυπουργός, όπως θέλω να πιστεύω ότι προκύπτει από όλα όσα τώρα μόλις σας εξέθεσα για την αντιμετώπιση ενός εθνικού στην ουσία του, ζωτικού προβλήματος που αντιμετωπίζει η χώρα και που θα είναι μαζί μας για πολύ καιρό, αν δεν κάνουμε γρήγο-

ρες και αποφασιστικές κινήσεις. Για εμάς είναι πρόκληση, αλλά είμαστε αποφασισμένοι να ανταποκριθούμε.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα της Νέας Δημοκρατίας)